

VALGA MAAKONNA ARENGUSTRATEEGIA TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2025–2029

Eesmärk 1

VALGAMAA ON KVALITEETSE ELUKESKKONNAGA HÄSTI TOIMIV MAAKOND

Tegevussuund 1.1. Valgamaa haridusvõimalused on kvaliteetsed ja mitmekülgsed

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
1.1.1 Valga maakonna õppeasutuste atraktiivsuse tõstmine, et pakkuda õppimisvõimalusi nii oma piirkonna, kui ka teistest maakondadest õppijaile. Õpikeskkonna kaasajastamine innovaatiliste lahendustega. Õpetajate oskuste innovaatilisemaks muutmine täienduskoolituste, õpirännete, õpetajavahetuse kaudu.	2025-2029	EL, EV, KOV	KOV	Haridusasutused
1.1.2 Ettevõtlusõppe kaasaegne rakendamine maakonna õppeasutustes ja lasteaedades.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Haridusasutused
1.1.3 Valgamaa Kutseõppekeskuse rahvusvahelistumise edasiarendamine. Valgamaa välis- suhete loomine ja hoidmine, eriti Eesti arengukoostöö riikide piirkondadega eesmärgiga pakkuda koostöö- piirkondade elanikele õppimisvõimalusi Valgamaal.	2025–2029	EL, EV, KOV	VKÕK	EV, KOV
1.1.4 Valgamaa Kutseõppekeskuse rolli suurendamine kutseõppesuundade pakkumisel.	2025–2029	EL, KOV, EV	VKÕK	KOV
1.1.5 Töökohapõhise õppe edasiarendamine kutseõppekeskuses koostöös ettevõtjatega. Õppimisvõimaluste mitmekesistamine keskhariduse omandamiseks igas vanuses inimestele.	2025–2029	EL, EV, KOV	VKÕK	EV, KOV, Töötukassa
1.1.6 Õpetajate ja õpilaste ning täiskasvanud õppija tunnustamisürituste läbiviimine ja motivatsioonipaketi täiustamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, KOV, ANDRAS	HTM
1.1.7 Karjääri ja tehnoloogiaõpe Valgamaa põhikoolidele.	2025-2029	EL, EV	VKÕK	Valga Gümnaasium, Valgamaa põhikoolid
1.1.8 Tugiteenuste tagamine Valgamaa õpilastele.	2025-2029	EL, EV, KOV	KOV	Rajaleidja
1.1.9 Valga Muusikakooli rekonstrueerimine.	2025–2029	KVAT, EL, EV, KOV	KOV	KOV
1.1.10 Puka kooli III etapi ehitustööd.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	KOV
1.1.11 Keeni kooli rekonstrueerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	KOV

1.1.12 Otepää uue lasteaia ehitus.	2025–2029	KVAT, EL, EV, KOV	KOV	
1.1.13 Otepää Gümnaasiumi õpilaskodu ehitus.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	KOV
1.1.14 Lüllemäe kool-lasteaia renoveerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	KOV
1.1.15 Valga maakonna üldhariduskoolide ja lasteaedade investeeringud energiatõhususse.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	KOV
1.1.16 Valga Priimetsa kooli üleminek eestikeelsele õppele.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	KOV
1.1.17 Tõrva Gümnaasiumihoone ja teiste valla haridusasutuste hoonete rekonstrueerimine ja energiasäästlikumaks muutmine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	MTÜ

Tegevussuund 1.2 Valgamaa elanike tervise säilitamiseks ja parandamiseks tagatakse tervishoiu teenuste kättesaadavus maakonnas kõigile kogukonnaliikmetele nende eripära ja vajadusi arvestades.

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
1.2.1 Valga haigla jätkab üldhaiglana, pakutavate teenuste arv ei vähene. Maakonna elanikele ja väljapoole pakutakse kaasaegseid, integreeritud ja patsiendikeskseid tervishoiuteenused. Maakonnas tagatakse eriarstiabi ja vältimatu arstiabi kättesaadavus. Haigla pakub teenuseid ka Läti.	2025–2029	EL, EV, KOV	TÜ Kliinikum	KOV
1.2.2 Maakonnas tagatakse perearstiabi kättesaadavus, olemasolevaid nimistuid teenindavad kvalifitseeritud perearstid ja pereõed.	2025–2029	EL, EV, KOV	EV	KOV
1.2.3 Maakonna esmatasandi tervisekeskustes on tagatud mitmekülgsed esmatasandi tervishoiuteenused ning juurdepääs statsionaarsele hooldusravile.	2025–2029	EL, EV, KOV	EV, KOV	
1.2.4 Tõrva esmatasandi tervisekeskuse rekonstrueerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	

Tegevussuund 1.3. Elanikkonna terviseteadlikkuse ja tervisekäitumise arendamiseks viiakse läbi tervisedenduslikke tegevusi.

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
1.3.1 Tervislike eluviiside toetamiseks viiakse läbi erinevaid kohalikke, maakondlikke ja riiklikke kampaaniaid ja teavitustegevusi, mis tõstavad tervisekäitumise teadlikkust. Tagatakse maakonna elanikele tervisedenduse alase informatsiooni	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, KOV, Valgamaa Spordiliit	MTÜ-d

kättesaadavus.				
1.3.2 Laste ja noortega tegelevate spetsialistide oskusi ja teadmisi täiendatakse järjepidevalt. Regulaarselt viiakse läbi lastevanematele teadlikkust tõstvaid tegevusi, mis aitavad neil edasi anda ja kujundada laste ning noorte tervisekäitumist.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, KOV	
1.3.3 Maakonna tervisedenduse strateegia seire ja täiendamine. Maakonnas hinnatakse ja analüüsitakse elu-, õpi- ja töökeskkonna tervist mõjutavaid tegureid, töötatakse välja tegevuskavad olukorra edendamiseks.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA	KOV
1.3.4 Arendatakse võimalusi tervislike eluviiside harrastamiseks, mis läbi suureneb elanike kehaline aktiivsus ja väheneb riskikäitumine.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, KOV	
1.3.5 Maakonnas töötab rahvatervise- ja turvalisuse spetsialist. Tegutsevad KOV terviseedenduse töögrupid.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, KOV	Haridus- asutused
1.3.6 Vaimse tervise tugevdamise programmide propageerimine ja rakendamine ning vaimse tervise esmaabi põhimõtete tutvustamine elanikkonnale.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, KOV	
1.3.7 Kvaliteetsete ja jätkusuutlike vaimse tervise tugi-teenuste väljaarendamise toetamine kogukonnas.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	MTÜ-d
1.3.8 Laste- ja noorte vaimse tervise kabineti jätkusuutlikkuse ja kvaliteedi tagamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.3.9 Tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonna ülese koostöö suurendamine võttes kasutusele integreeritud teenused.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	MTÜ-d
1.3.10 Jalg- ja jalgrattateede võrgustiku arendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	SVA
1.3.11 Valga ujula rekonstrueerimine ja laiendamine.	2025–2029	EL, KOV, KVAT	KOV	
1.3.12 Tõrva Gümnaasiumi juurde ujula-õpilaskodu kasutusvõimaluste laiendamine ja taastuvenergia-süsteemide rajamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Ettevõtted
1.3.13 Linnamäe oru ja ümbruse kasutuselevõtt kultuuri, tervise- ja spordiliikumise tarbeks. Apteekrimäe park-metsa liikumisradade korrastamine ja arendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	

Tegevussuund 1.4. Valgamaal on kaasav, eesmärgipärane ja jätkusuutlik noorsootöö

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
1.4.1 Noorte loovuse arendamine omaalgatuseks ja ühis-tegevusteks. Noorsootöö mitteformaalses keskkonnas õpitu väärtustamine formaalhariduses ja tööturul.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Koolid, TANKLA
1.4.2 Noorte õpetamine otsustusprotsessides osalemiseks, aktiivse osaluse toetamine kogukonnas ja nende kaasamine otsustusprotsessidesse (noorte volikogud).	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Koolid, TANKLA SVA
1.4.3 Maakonna noortega tegelevatele spetsialistidele täiendõppe võimaluste loomine, sh terviseedenduse baasteadmiste omandamiseks	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, TANKLA	KOV
1.4.4 Valgamaa noorsootöö osaliste läbikäimise ja katusorganisatsiooni toetamine ja arendamine ning regulaarsete maakondlike ühisürituste korraldamine. Noorsootöö osapoolte professionaalse arengu toetamine ühiste koolituste ja tegevuste kaudu ning võrgustiku arendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, TANKLA	KOV
1.4.5 Noorteportaali arendamine ja positiivse kuvandi loomine noorteportaali uudiste kaudu.	2025–2029	EL, EV, KOV	TANKLA	KOV
1.4.6 Erivajadustega noorte kaasamine otsustusprotsessidesse ja erivajadustega noortele huvihariduse kättesaadavuse tagamine kultuuriasutustes ja noortekeskustes.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	MTÜ
1.4.7 Noorte projektide elluviimiseks omaalgatusfondide loomine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Koolid, TANKLA
1.4.8 Valga Avatud Noortekeskuse hoone rekonstrueerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	

Tegevussuund 1.5. Valgamaal pakutakse kvaliteetseid, paindlikke ja innovatiivseid sotsiaalhoolekande teenuseid, mis toetavad elanike toimetulekut ja töölesaamist.

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
1.5.1 Kõigile elanikele on tagatud nende eripära ja vajadusi arvestavad hoolekandeteenused, nõustamine ja tugiteenused ning rehabilitatsioon.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.5.2 Eakate, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmete töölesaamist toetavate hoolekande- ja tugiteenustena pakutakse lisaks institutsionaalsetele teenustele koduhooldust ja hooldusabi kodus, isikliku abistaja ja tugiisiku teenust, päevahoidu eakatele ja puuetega lastele, perioodilist hooldust.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.5.3 Eakate ja puuetega inimestele laiendatakse individuaalsetest vajadustest lähtuvaid avahooldusteenuseid, sh luuakse võimalused häirenupu- ja muude avahooldust toetavate teenuse kasutamiseks.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.5.4 Lastega peredele on kättesaadavad tugiteenused ja lapsehoiuteenus. Keskustes pakutakse paindlikke lapsehoiuteenuseid, teenust on võimalik saada ka töövälisel ajal.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Kogukond
1.5.5 Maakonnas, sh hajaasustusaladel käivitatakse individuaalsetest vajadustest lähtuv sotsiaaltranspordi – süsteem.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	ÜTK
1.5.6 Sotsiaaleluruumide renoveerimine/soetamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	EV
1.5.7 Eakate päevakeskuse, erihoolekandekeskuse ja erihoolekande teenusmaja ehitamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.5.8 Tööjõuturul eemal olnute (sh heitunute ja NEET-noorte) ning erivajadustega inimeste tööle saamise ja tööl püsimise meetmetega seonduv töö (sh teavitustöö koos koolituste, sh vajadusel sotsiaalse toetuse ja paindliku õppe pakkumisega). Noortegarantii tugisüsteemi (NGTS) rakendamine maakonnas.	2025–2029	EL, KOV, SOM	KOV, SVA	Haridus- asutused
1.5.9 Sotsiaalhoolekandes kogukonnateenuste pakkumisel põhinevate innovaatiliste lähenemiste propageerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Kogukond
1.5.10 Rehabilitatsiooni ja taastusravi järgselt abi vajavate inimeste taastumise toetamine kogukonnas.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Kogukond
1.5.11 Kaitstud töökeskkondade toetamine ja arendamine erivajadustega inimestele ja teistele haavatavatele sihtrühmadele.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, MTÜ-d	

1.5.12 Valga Aktiviseerimiskeskuse rekonstrueerimine ja arendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.5.13 Avalike teenuste ja hoonete ligipääsetavuse ning kättesaadavuse parandamine erivajadusega inimestele.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.5.14 Taheva sanatooriumis ligipääsetavuse tagamine.	2024 -2025	52 500 EUR MATA 2024, KOV	SA Taheva Sanatoorium	Valga Vallavalitsus
1.5.15 Programmi ”Imelised aastad” toetamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, kogukond	Kogukond
1.5.16 Koostöö tihendamine sotsiaalvaldkonna teenuste pakujate vahel (Päästeamet, Punane Rist, ohvriabi, võlanõustamine jt).	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, kolmas sektor	

Tegevussuund 1.6. Valgamaal on tegusad kogukonnad ja aktiivne kolmas sektor

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
1.6.1 Kodanikuühiskonna arenguvajadustele vastavate tugitegevuste pakkumine. MTÜ-de ja kodanikeühenduste nõustamine teenuste pakkumiseks ja teadlikkuse tõstmiseks.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	SVA	KOV, MTÜ
1.6.2 Kogukonna eestvedajate võrgustiku arendamine. Kohalikku ühtekuuluvust suurendavate ürituste korraldamine. Kodanikeühenduste tunnustusürituse korraldamine motivatsiooni tõstmiseks.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	SVA	KOV, Leader tegevus grupid
1.6.3 Kogukonnakeskuste arendamine ja kohandamine vajalike teenuste pakkumiseks.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	SVA	KOV, MTÜ
1.6.4 Huviringide ja huvihariduse kättesaadavuse parendamine. Mobiilsete huviringide loomine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Koolid, MTÜ-d
1.6.5 Vabatahtlike päästekomandode toetamine, et tagada päästealane võimekus aladel, mis ei ole kaetud riiklike päästekomando 10 minuti teenindustsooniga.	2025–2029	EL, EV, KOV		KOV, Kohalik kogukond
1.6.6 Vabaõhu esinemisvõimaluste arendamine (laululavad, areenid, kultuurimajad jms).	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Kogukond
1.6.7 Tõrva kõrtsihoone ümberehitamine multifunktsionaalseks meelelahutuse ja vabaaja keskuseks.	2025–2029	EL, EV, KOV, KVAT	KOV	Ettevõtjad
1.6.8 Puka teenuskeskuse välifassaadi rekonstrueerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	

Tegevussuund 1.7. Valgamaal on mitmekülgsed võimalused sportimiseks ja aktiivseks vabaaja veetmiseks

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
1.7.1 Spordiinfo kogumine ja levitamine. Maakonna ühtse spordikalendri korrastamine. Spordialade tutvustamine haridusasutustes. Treenerite täiendkoolitus.	2025–2029	EL, EV, KOV	Spordiliit, KOV	Spordiklubid
1.7.2 Paraspordi liikumise toetamine ja arendamine	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	MTÜ
1.7.3 Harrastusspordi tingimuste parandamine (terviserajad, atraktiivsed spordivõistlused jms). Tervisespordikeskuste ja kogukonna spordiplatside arendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	MTÜ, ettevõtjad
1.7.4 Ekstreemspordi väljakute ja off-road radade arendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	MTÜ, ettevõtjad
1.7.5 Valga keskstaadioni spordihoone ja olmehoone rekonstrueerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.7.6 Rannaalade väljaarendamine ja kaasajastamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, ettevõtjad	Ettevõtjad
1.7.7 Jaanikese motokompleksi arendamine multifunktsionaalseks vabaaja veetmise keskuseks.	2025–2029	EL, KOV, EV, PEEK	KOV	MTÜ-d, ettevõtjad
1.7.8 Otepää Spordikeskuste arendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.7.9 Valga valla spordi- ja vabaajakeskuste arendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.7.10 Mängu ja spordiväljakute parendamine ja uute rajamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	

Tegevussuund 1.8. Valgamaal on erinevaid võimalusi pakkuv aktiivne kultuurielu

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
1.8.1 Kultuuri- ja loomeinimeste võrgustike arendamine ja nende omavahelise koostöö edendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, KOV	Rahva-Kultuuri-keskus, VRKK
1.8.2 Maakonna imago parendamine läbi erinevate kõrg- ja rahvakultuuri ürituste toomise Valgamaale.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	ettevõtjad, MTÜ
1.8.3 Kultuuri- ja rahvakultuuri arendajate ja kultuuri-toetajate sponsorite tunnustamine ja tunnustusürituste läbiviimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, KOV	
1.8.4 Maakonna laulu- ja tantsupeo korraldamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, KOV	MTÜ

1.8.5 Maakondliku katusorganisatsiooni (Valgamaa Rahvakultuuri ja Käsitöö Keskseks) arendamine. Koostöö arendamine naaberpiirkondadega. Uuringute läbiviimine tarbijate vajaduste väljaselgitamiseks ja valdkonna paremaks arendustegevuseks.	2025–2029	EL, EV, KOV	VRKK	KOV
1.8.6 Raamatute laenutuskappide võrgu laiendamine Valgamaa suurematesse asulatesse koostöös kogukondadega.	2025–2029	EL, EV, KOV		KOV, kohalikud kogukonnad
1.8.7 Raamatukogude füüsilise keskkonna kaasajastamine ja innovatsiooniliste lahenduste välja töötamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.8.8 Vabaõhu esinemisvõimaluste arendamine (laululavad, areenid, kultuurimajad jms).	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Kogukond
1.8.9 Mulgi elamuskeskuse väljaehitamine Sooglemäel, selle tööle rakendamine ja turundamine.	2025–2029	EL, KOV	KOV	Mulgi Kultuuri Instituut
1.8.10 Riikliku Mulgi arenguprogrammi käivitamine analoogselt Seto arenguprogrammiga.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.8.11 Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuse rekonstrueerimine ja tehnilise baasi parandamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.8.12 Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuse olmeruumide rekonstrueerimine.	2024 -2025	EUR 91 500 MATA2024, KOV	Valga Vallavalitsus	Valga Kultuuri-keskus
1.8.13 Tõrva kõrtsihoone ümberehitamine multi-funktsionaalseks meelelahutuse ja vabaaja keskuseks.	2025–2029	EL, EV, KOV, KVAT	KOV	Ettevõtjad
1.8.14 Tõrva kinohoone rekonstrueerimine ja tehnilise baasi parandamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	MTÜ
1.8.15 Otepää linnaraamatukogu teenuste ja ruumide ümberkujundamine.	2024 -2025	108 000 EUR, MATA2024, KOV	KOV	
1.8.16 Valga Kultuurikeskuse rekonstrueerimine ja tehnilise baasi parandamine.	2025	124 800 EUR MATA2025, KOV	KOV	
1.8.17 Valga Loomeresidentuuri VARES taristu arendamise toetamine ja Uus 35 hoone etapiline rekonstrueerimine aastaringset multifunktsionaalset kasutust võimaldavaks Lõuna- Eesti loomekeskuseks.	2025-2029	EL, KOV, EV, PEEK	MTÜ	

Tegevussuund 1.9. Valgamaa omavalitsuste haldus- ja jätkusuutlikkus läbi ühistegevuste on tõusnud.

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
1.9.1 Valgamaa omavalitsused toimetavad ühiselt hariduse, kultuuri, spordi, noorsootöö- ja huvitegevuse, heaolu ja tervisedenduse, turvalisuse, sotsiaalse toimetuleku, transpordiühenduste ja ühistranspordi, kogukonnaarengu, ettevõtlikkuse ja tööhõive, ettevõtluse arendamise ja ettevõtjate nõustamise, säästliku arengu, maakonna atraktiivsuse ja maine loomise valdkondades. Omavalitsuste maakondlike ühistegevuste rahaline maht on 1% Valgamaa omavalitsuste põhitegevuse eelarvete summast.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA	KOV
1.9.2 Maakonna arengustrateegiat ja tegevuskava seiratakse ja uuendatakse järjepidevalt. Vajadusel viiakse läbi spetsialistide poolt soovitatud rahulolu ja muid uuringuid, eelkõige valdkondades, mille kohta ei ole võimalik saada sisendandmeid riiklikust statistikast ja uuringutest.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA	KOV
1.9.3 Omavalitsuste haldushoonete kaasajastamine lähtudes universaalse disaini põhimõtetest, ligipääsetavusest ja energiasäästlikkusest.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.9.4 Valga vallavalitsuse haldushoone rajamine keskväljaku äärde.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.9.5 Otepää vallamaja rekonstrueerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
1.9.6. Maakonna omavalitsuste avalike teenuste kvaliteedi tõstmine ning kaasajastamine läbi nutikate ja integreeritud lahenduste.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, MTÜ-d	

Eesmärk 2**VALGAMAA ON ETTEVÕTLIK MAAKOND KÕRGET LISANDVÄÄRTUST LOOVATE, EKSPORDIPOTENTSIAALI SUURENDAVATE JA ELANIKE HEAOLU TAGAVATE TÖÖKOHTADEGA****Tegevussuund 2.1. Ettevõtete konkurentsivõime tõstmist ja suurema lisandväärtuse saavutamist toetavate tegevuste läbiviimine.**

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
2.1.1 Ettevõtjate koolitus ja nõustamine konkurentsivõime suurendamiseks. Ettevõtjate nõustamine erinevate toetuste taotlemisel.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	SVA	KOV, EAS
2.1.2 Ettevõtete võrgustumise ja klastrites osalemise soodustamine. Klastrite toimimiseks vajalike tugitegevuste pakkumine.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	SVA, DMO-d	KOV
2.1.3 Loomettevõtete koostöö edendamine teiste valdkondadega, sh tootmisettevõtetega.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	SVA	KOV
2.1.4 Koostöö arendamine ettevõtete ja teadus- ja arendusasutuste, kompetentsikeskuste ning kõrgkoolide vahel.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	SVA	KOV
2.1.5 Täiskasvanute ümberõpe vastavalt ettevõtjate nõudlusele läbi uute paindlike õppekavade ja/või töökohapõhise õppe.	2025–2029	EL, EV, KOV	Töötukassa, VKÕK	SVA
2.1.6 Ettevõtjate tunnustuskonkursside korraldamine	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, KOV	KOV

Tegevussuund 2.2. Maakonna elanike ettevõtlikkuse ning ettevõtlusaktiivsuse tõstmine.

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
2.2.1 Ettevõtlusega alustamise nõustamine. Ettevõtluse alustamise alaste koolituste ja infopäevade korraldamine	2025–2029	PEEK, EL, EV, KOV	SVA	Töötukassa, KOV
2.2.2 Ettevõtlust ja ettevõtlikkust propageerivate sündmuste ja teavituskampaaniate läbiviimine	2025–2029	PEEK, EL, EV, KOV	SVA	Töötukassa, KOV
2.2.3 Kaugtöö võimaluste loomine – bürooruumid, kiire internetiühendus. Võimaldada linna- ja maapiirkonnas võrdselt kvaliteetsed sideühendused.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, EV	SVA
2.2.4 Sotsiaalse ettevõtluse propageerimine.	2025–2029	PEEK, EL, EV, KOV	SVA	Kolmas sektor

Tegevussuund 2.3. Noorte ettevalmistamine töajõuturule sisenemiseks.

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
2.3.1 Tööelu tutvustavate tegevuste rakendamine: töövarjupäevad, malevad, visiidid ettevõtetesse. Noorte karjääritegevuste läbiviimine ning ettevõtlusalaste konkursside korraldamine. Karjääriteenuste ja -nõustamiste arendamine koolides.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, KOV, Töötukassa	Haridus- asutused
2.3.2 Ettevõtlusõppe (sh õpilasfirmade loomise toetamine) rakendamine ja arendamine Valgamaa haridusasutustes. Mini- ja õpilasfirmade juhendajate ja mentorite ettevalmistamine ning nende võrgustiku arendamine. „Nupp nokib“ konkursi iga-aastane korraldamine Valgamaal.	2025–2029	PEEK, EL, EV, KOV	SVA	KOV, koolid
2.3.3 Töö- ja haridusmesside korraldamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA, Töötukassa	KOV, TANKLA
2.3.4 Õpilasmalevate ja suvise töö organiseerimine noortele ning juhendajate koolitamine.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	KOV, TANKLA	Ettevõtjad SVA, KOV
2.3.5 Karjääriõpe ja tehnoloogiaõpe Valgamaa põhikoolidele	2025-2029	EL, EV	VKÕK	Valga Gümnaasium, Valgamaa põhikoolid

Tegevussuund 2.4. Valgamaa kui atraktiivse investeerimispiirkonna tutvustamine.

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
2.4.1 Eesti-Läti piiriala eripära kasutamine ettevõtluse arendamiseks ja rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamiseks.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA	KOV, ettevõtjad
2.4.2 Valgamaa väärtuspakkumuste koostamine investoritele. Valgamaa nähtavaks tegemine (välis) investoritele.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	SVA	KOV, ettevõtjad
2.4.3 Valgamaa ettevõtlusuuringute läbiviimine, et selgitada välja maakonna tugevused ja investeerimisvõimalused.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA	KOV, ettevõtjad
2.4.4 Ettevõtlus- ja tootmisalade arendamine ja turundamine.	2025-2029	EL, EV, KOV, PEEK	KOV, SVA	Ettevõtjad

Tegevussuund 2.5. Maakonna eripära arvestav (nutikas) piirkondlik spetsialiseerumine.				
Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
2.5.1 Kohalikul toorainel põhinevate (mahe, öko) toodete ja tootjate propageerimine, võrgustumine ja ühisturundus.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA	Ettevõtjad
2.5.2 Mulgi kultuuri eripärale toetuv toote- ja teenusearendus.	2025–2029	EL, EV, KOV	Kesk-Eesti DMO	KOV, SVA, ettevõtjad
2.5.3 Tõrva puhkepiirkonda ja kuurorti mainet väärtustava toote- ja teenusearendus.	2025–2029	EL, EV, KOV	Kesk-Eesti DMO	KOV, ettevõtjad
2.5.4 Otepää sporditaristut arvestavate teenuste ja toodete arendus ja sündmuskorraldus.	2025–2029	EL, EV, KOV	Lõuna-Eesti DMO	KOV, ettevõtjad
2.5.5 Valga asukoha eripärale tuginevate Eesti-Läti toodete ja teenuste arendus.	2025–2029	EL, EV, KOV	Lõuna-Eesti DMO	KOV, SVA ettevõtjad

Tegevussuund 2.6 Ettevõtluse edendamiseks vajalikud investeeringud				
Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
2.6.1 Kasutusest välja langenud (tootmis) hoonetele uue funktsiooni leidmine, nende kasutuselevõtu toetamine ja soodustamine. Kolemajade lammutamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	SVA
2.6.2 Kaasaegsete munitsipaalomandis üürikorterite rajamise toetamine kvalifitseeritud tööjõu toomiseks piirkonda.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
2.6.3 Valga (Riia 5) kreisihoonde rekonstrueerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
2.6.4 Vajaduspõhiste energia- ja internetiühenduste loomise toetamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	EV	KOV
2.6.5 Riigimaade taotlemine valla omandisse ettevõtluskeskkonna loomiseks ja investeerimiskliima parandamiseks ning elukeskkonna arendamiseks	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Ettevõtjad
2.6.6 Toimekeskustes avaliku ruumi kaasajastamine ettevõtluskeskkonna propageerimise eesmärgil.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	SVA
2.6.7 Ettevõtlus- ja tootmisalade rajamine ja turundamine	2025–2029	PEEK, EL, EV, KOV	KOV	SVA, ettevõtjad

Eesmärk 3**VALGAMAA ON LOODUSKESKKONDA VÄÄRTUSTAV KIIRETE ÜHENDUSTEGA
MAAKOND****Tegevussuund 3.1. Transpordiühendused maakonna siseselt ja üle piiride on kiired ning ühistransport populaarne.**

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
3.1.1 Paindlike ühistranspordilahenduste väljatöötamine (sh nõudetransport).	2025–2029	EL, EV, KOV	ÜTK, KOV	Ettevõtjad
3.1.2 Tartu lennuväljalt toimuvate reiside tihendamine. Valgamaa keskuste ja Tartu lennuvälja vahelise bussi-liikluse korraldamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	EV, KOV, ÜTK	Tartu ÜTK
3.1.3 Tallinn-Valga rongiühenduse tihendamine ja piirkiiruse tõstmine ning ühtlustamine Valga-Riia rongiliiklusega.	2025–2029	EL, EV, LV	EV, Eesti ja Läti Raudtee	KOV
3.1.4 Kagu-raudtee infrastruktuuri, eelkõige sildade remondi ja raudteeperroonide väljaehitamise projekti käimalükkamine, et taastada reisijatevedu Valga - Koidula lõigul. Kaubavedude tagasitoomine Kagu raudteele ning kohalikele tööstustele peale- ja mahalaadimise keskuste rajamine raudtee äärde.	2025–2029	EL, EV	Eesti Raudtee	Välis-partnerid
3.1.5 Parandada raudteevõrgustiku kvaliteeti ja turvalisust järgmiste tegevustega: raudtee ülesõidu-kohtade nõuetele vastavuse tagamine.	2025–2029	EL, EV	Eesti Raudtee	KOV, ÜTK, EV
3.1.6 Valga maakonna suuremate keskuste vahel transpordiühenduste tagamine.	2025–2029	EL, EV	ÜTK	KOV
3.1.7 Maakonnasisese ja -ülese ühistranspordi uuringu regulaarne läbiviimine, elanike põhiliste liikumisvajaduste selgitamine ja ühistranspordi liinide vastav korraldamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	ÜTK	KOV
3.1.8 Valga jaamahoone kujundamine kaasaegseks multimodaalseks transpordikeskuseks, mis ühendab nii bussi- kui rongiliikluse.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	KOV	KOV
3.1.9 Liinivõrgu optimeerimine, et muuta ühendused kiiremaks.	2025–2029	EL, EV, KOV	ÜTK	KOV
3.1.10 Nõudepeatusteks innovaatiliste lahenduste väljatöötamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	ÜTK	KOV
3.1.11 Ühistranspordi propageerimine ja reklaamimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	ÜTK	KOV

3.1.12 Ühistranspordi sõlmpunktide ja ooteruumide olukorra kaardistamine ja vajalike parenduste kokkuleppimine ruumide omanikega.	2025–2029	EL, EV, KOV	ÜTK	KOV, EV
3.1.13 Ühtse üleriikliku piletimüügi süsteemi rakendamine kõigile transpordiliikidele.	2025–2029	EL, EV, KOV	ÜTK	KOV
3.1.14 "Pargi-reisi" süsteemi arendamine ja samal põhimõttel parklate kavandamine ja väljaehitamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	ÜTK	KOV
3.1.15 Maakonna kruusateede rekonstrueerimine tolmuvabaks.	2025–2029	EL, EV, KOV	EV	KOV
3.1.16 Kergliiklusteede võrgustiku väljaarendamine ohutuks liiklemiseks ja teenuste parema kättesaadavuse tagamiseks. Maakonnasisese ja -välise sidususe loomine. Jalgrattaparklate arenduse toetamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	EV	KOV
3.1.17 Avalikult kasutatavatele puhkealadele juurdepääsude ja teenindustaristu tagamine ja arendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	EV	KOV
3.1.18 Ühistranspordi üleminek rohelisele energiale, säästev mobiilsus. Infotahvlite digitaliseerimine. Bussipeatuste multifunktsionaalse kasutusmugavuse väljaarendamine maapiirkondades (post, pakid, mobiililaadimine jms).	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, ÜTK	
3.1.19 Liiklusohutust edendavate innovatiivsete meetmete kasutuselevõtt.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, ÜTK	
3.1.20 Tartu-Otepää-Sangaste riigitee rekonstrueerimine Makita-Otepää lõigus, sh Nõuni-Otepää kergliiklustee täispikkuses välja ehitamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, ÜTK	
3.1.21 Tambre tee, kui olulise transiittee lõigu rekonstrueerimine Valga vallas.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Transpordiamet
3.1.22 Läti raudteega koostöö edendamine eesmärgiga luua Valga linna läbivad kiired ühendused Tallinn-Riia vahel.	2025–2029	EL, EV, KOV	EV, SVA, KOV	Elron, Ministeeriumid

Tegevussuund 3.2. Energia- ja loodusressursse kasutatakse säästlikult ning juurutatakse alternatiivenergia lahendusi.

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
3.2.1 Keskkonnateadlikkuse tõstmine läbi koolituste ja teavituskampaaniate – alternatiivenergia, loodusressursside säästlik kasutamine, tarbimisharjumused, jäätmete liigiti kogumise edendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, EV	Ettevõtjad
3.2.2 Maakonna omavalitsuste ühise korraldatud jäätmevedaja hankimine. Jäätmete liigiti kogumise edendamine. Ohtlike jäätmete (nt eterniit) kogumisringide korraldamine, vältimaks nende sattumist loodusesse.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	

3.2.3 Loodusressursside säästlikum kasutamine maakonnas ning seda toetavate tehnoloogiate juurutamisele kaasaaitamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
3.2.4 Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi elanikkonna vajadustega vastavusse viimine. Tiheasulates ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga liituda soovivate majapidamiste toetamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
3.2.5 Maakonna pinnaveekogude korrastamine ning vajadusel uuringute läbiviimine. Olemasolevate maaparandussüsteemide korras hoidmine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
3.2.6 Maakonna kliima- ja energiakava koostamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	SVA	KOV
3.2.7 Avalike hoonete energiatõhususe suurendamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
3.2.8 Lüllemäe ja Tsirguliina koolide, Buratino lasteaia ja Tsirguliina rahvamaja energiatõhususe suurendamine ja kütte- ja ventilatsioonisüsteemide renoveerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
3.2.9 Biojätmete kompostimisväljakute rajamine kohalikesse omavalitsustesse.	2025–2029	EL, EV, KOV	EV, KOV	
3.2.10 Ringmajandusel põhinevate lahenduste piloteerimine: toidujagamiskapid, parandustöökojad, taaskasutuskeskused.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	MTÜ, ettevõtjad
3.2.11 Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja rajamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
3.2.12 Energiasäästlikumate hoonete ehitamine ja nende hooldamine, ökomajade ja ökotehnoloogiate laialdasem kasutuselevõtt. Olemasolevate hoonete rekonstrueerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	
3.2.13 Inimeste teadlikkuse suurendamine toiduraiskavähendamise võimalustest. Koostöövõrgustike loomine toidu ülejääkide ohutuks ümberjaotamiseks. Investeeringud ja innovaatilised lahendused toidu päästmisega seotud tegevusteks.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Ettevõtted, kogukonnad
3.2.14 Looduskoolide programmi toetamine ja propageerimine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Haridusasutused

Eesmärk 4**VALGAMAA ON ATRAKTIIVNE JA HEA MAINEGA KÜLASTUSKESKKOND****Tegevussuund 4.1 Valgamaa külastatavuse suurendamine.**

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
4.1.1 Valgamaa sündmuste, spordi- ja kultuuriinfo jms kogumine ja parem esitus, ühtsete teemapõhiste kalendrite koostamine. Infomaterjalide trükkimine ja levitamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	Kesk-Eesti DMO, Lõuna-Eesti DMO, KOV	Ettevõtjad, Spordiliit
4.1.2 Turismistatistika uurimine ja seire. Külastaja- ja rahulolu-uuringute läbiviimine ja kokkuvõtet esitlemine.	2025–2029	EL, EV, KOV	Kesk-Eesti DMO, Lõuna-Eesti DMO	Ettevõtjad
4.1.3 Turismitaristu seire, info edastamine hoolduse tagamiseks, infoviitamise parandamiseks.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Kesk-Eesti ja Lõuna-Eesti DMO
4.1.4 Maakonnas toimuva (positiivsete uudiste) levitamine Eesti meediakanalites. Valgamaa mainekampaaniate läbiviimine.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	SVA, KOV, Lõuna-Eesti DMO, Kesk-Eesti DMO	Ettevõtjad, KOV
4.1.5 Välisajakirjanikele ja blogijatele reklaamreiside korraldamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	Lõuna-Eesti DMO, Kesk-Eesti DMO	Ettevõtjad, KOV
4.1.6 Välisturuvõimekusega turismiettevõtlike arendamine ja Lõuna-Eesti turismitoodete turundamine madalhooajal.	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	Lõuna-Eesti DMO, Kesk-Eesti DMO	Ettevõtjad, KOV
4.1.7 Koostöös suursündmuste korraldajatega tegevused, et tuua Valgamaale täiendavaid suursündmusi.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	KOV, ettevõtjad
4.1.8 Turismiettevõtjate koostöö edendamine	2025–2029	EL, EV, KOV, PEEK	Lõuna-Eesti DMO, Kesk-Eesti DMO	Ettevõtjad, KOV, SVA

Tegevussuund 4.2 Turismiobjektide atraktiivsuse suurendamine.

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
4.2.1 Puhkealadele uute rekreatsioonirajatiste rajamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, RMK	Ettevõtjad, kohalikud kogukonnad
4.2.2 Avaliku juurdepääsuga paadisildade ja lautrikotade rajamine. Avalike hobikalastuskohtade rajamine veekogude juurde.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV	Ettevõtjad, RMK, kohalikud kogukonnad
4.2.3 Jaanikese moto- ja vabaajakeskuse arendamine ja turundamine.	2025–2029	EL, KOV, EV, PEEK	KOV	
4.2.4 Valga jaamahoone arendamine multifunktsionaalseks keskuseks läbi ajaloolise pärandi väärtustamise ja külastuskeskkonna arendamise.	2025–2029	EL, KOV, EV	KOV	
4.2.5 Avalikult kasutatavatele puhkealadele juurdepääsude ja teenindustaristu tagamine.	2025–2029	EL, EV, KOV	KOV, RMK	Ettevõtjad, MTÜ
4.2.6 Tehvandi Spordikeskuse tugiteenuste keskuse hoone ehitus.	2025–2029	EL, EV, KOV	SA	
4.2.7 Vanamõisa järve rannaala arendamine.	2025	93 600 EUR MATA2025, KOV	KOV	
4.2.8 Nõuni ranna-ala ja Lõuna-Eesti purje- ja veehariduskeskuse arendamise I etapp.	2025	93 600 EUR MATA2025, KOV	KOV	
4.2.9 Pühajärve rannaala ja pargi arendamine ja väljaehitamine puhkealaks ning esinemispaigaks.	2024 -2025	108 000 EUR MATA alternatiiv projekt 2024, KOV	KOV	

Tegevussuund 4.3 Ajaloolis-kultuurilise pärandi rakendamine külastuskeskkonna arendamisel.

Tegevus	Aeg	Rahastajad	Vastutajad	Partnerid
4.3.1 Muuseumite ekspositsioonide laiendamine ja külastuskeskkonna arendamine. Kohaliku kultuuri-pärandi talletamine digitaalarhiivi Digar, museaalide sisestamine digitaalsesse muuseumi infosüsteemi MUIS.	2025–2029	EL, KOV, EV	KOV	
4.3.2 Valga militaarmuuseum-teemapargi (SA Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsioon) arendamine.	2025–2029	EL, KOV, EV	KOV, SA Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsioon	
4.3.3 Eesti Lipumuuseumi/ kogukonnakeskuse arendamine.	2025–2029	EL, KOV, EV	KOV	EV
4.3.4 Muinsuskaitseliste objektide rekonstrueerimine ja konserveerimine.	2025–2029	EL, KOV, EV	KOV	
4.3.5 Helme ordulinnuse ja kiriku varemete ning nende kontaktalade arendamine ja turundamine.	2025–2029	EL, KOV, EV, PEEK	KOV	EV, SVA, Kesk- Eesti DMO
4.3.6 Mulgi Elamuskeskuse arendamine.	2025–2029	EL, KOV, EV	KOV	

Tootearenduslikud eelised lähtuvalt Valgamaa sihtkohtade erilisusest ja sihtrühmadest

Muinsushuvilistele – Otepää linnamägi, Sangaste linnamägi, Koorküla Valgjärve asulakoht, Hummuli kääpad, Helme koopad ja ordulinnus, Pikassilla muinaslinnus, Tõrva linnamägi.

Kultuuripärandi huvilisele –Mulgi Elamuskeskus Sooglemäel, Janis Cimze ja Eesti (ja Läti) koorilaulu ning rahvusliku ärkamise häll Valga, talirukki sünnikodu Sangaste, Eesti lipu sünnikoht Otepää lipumuuseum, klaverimuuseum Holdres.

Militaarhuvilistele – Barclay de Tolly hauakamber Jõgevastel, militaarteemapark Valgas, Otepää linnamägi kui esimese maailmas teadaoleva tulirelva leiukoht.

Loodushuvilistele – üle 200 veekogu, Otepää looduspark, Karula rahvuspark, Koiva-Mustjõe maastikukaitseala.

Konverentsi- ja pereturism, spaaturism – Sangaste loss, Taagepera loss, Pühajärve Spa- ja Puhkekeskus, Tõrva Veemõnula ning The Manor Sports and Spa.

Spordihuvilistele - maakonnas paiknevad spordi-, tervise- ja matkarajad, orienteerumisrajad, Tehvandi ja Kääriku spordikeskused, Otepää Golf, Apteekrimäe spordi- ja puhkekompleksi renoveerimine, Jaanikese moto- ja vabaajakeskuse arendamine, Karula-Lüllemäe Tervise- ja Spordikeskuse arendamine, suusakeskused, talispordimuuseum jms.

LÜHENDID:

ANDRAS - Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon

DMO - Destination Management Organisation ehk piirkondlik turismiorganisatsioon

EIS - Ettevõtluse Arendamise

EL - Euroopa Liidu struktuurifondid

EV - Eesti Vabariigi riigiasutused

HTM - Haridus- ja Teadusministeerium

KOV - Kohaliku omavalitsuse eelarve

KVAT - Kvaliteetsed avalikud teenused toetusmeede

MATA - Maakonna arengustrateegia elluviimise toetusmeede

MTÜ - Mittetulundusühing

PEEK - Atraktiivne ettevõtlus- ja elukeskkond toetusmeede

SVA - Sihtasutus Valgamaa Arenguagentuur

TANKLA - Valgamaa Noorsootöökeskus Tankla

VKÕK - Valgamaa Kutseõppekeskus

VOL - Valgamaa Omavalitsuste Liit

VRKK- Valgamaa Rahvakultuuri ja Käsitöö Keskseks

ÜTK – Ühistranspordikeskus